

Туох-ханьж илһинэ, илинэн оттоохун быйыл эл-бэри быһаарар буолла. Үрдүк хoduна ото быйыл уба-бас, онон от калыта урукку дылларга тийбэт. Ол да үрдүкүн массынна сирин толору оттоон ылар күүс, техника баар. Оттон илин сирэ кэлин түспүт ардахтаран эмискэ эбиллээ, үүһүүтэ «лгам, урукку сыллардаапар иһа кэргэтэ. Былларын оройуон үрдү-нэн илинэн 6 тыһынча тыхса тектар сирэ от-томмута. Агардас Субуруускай аатынан совхоз 3400 гектары илинэн оттообута. Ол иһин былааным аһара толорбута. Быйыл 10 тыһынча гектары илин күүһүнэн оттоохха, иһинэн 10 тыһынча тонна оту ылыахха сеп. Бу былааннаах от 25 бырыһыаныгар тэҥнээр. Дьэ маннаа суолта биэрбэт буолуу—бу быйылгы дылга улахан өрүттүбэт сыманы өгөрүт буолар. Ленин аатынан колхоз баччааҥга диэри илин эвенотары тэрийбэккэ олоор, Калинин аатынан кол-хоз биһр эрэ эвеноту тэрийдэ. Маннаа совхоз Сы-лаҥнаабы отделинетын оһуһун туһаннаахха наада. Манна биһр кырдыаҥа киһиэхэ кыра кылаастар ороло-рун сымаларан эвенот тэрийбэлэр. Манн таһынан со-рох коло эвенотарын маршруттарын атын механиз-рованнай эвенотарга тарҕатан баран илин эвенотарын өбөн тэрийтэлээн биһирини олохтоох мизетэ дьүү-лэһинэххэ. Коло, техника эвенотарын хас биһрдии ки-һитэ илин хотуураах буопарын хааччыйаахха. Бас-тайааннай үлэлээх сүөһүттэргэ уе.д.а. үлэһиттэргэ сулуусалаахтарга биһрдиилээн эбэтэр коллективнай соруудахтары тиздэтэллэххэ. Онон өлгөм оттоох иһин сирэ быйыл хаалбатын ситиһинэххэ.

Иһинһинэн, бугулуур ныматтан бунатыннаахтык

аннаастаннаахха. Урут техника суох эбэтэр арайах эр-дэһин субууттан быһа кэбиди кыаллыбат ээ. Оччолор-хо бугулууртан атын нымма суога, бугулуу чингэтэн ба-ран хойут кэбидэллэрэ, оттон билигин түсү үйэ—тех-ника дэлэй, субууну түүрдөрөр нымма олохтоһо. Бугулаабын—бу билигин кэмгэ биһирэмни сүт-тэһини, үлэһит илинни меккайааһын, эбэн хоромһууну таһаары буолар. Сорох сирдэргэ бу эрэ ныматтан тахсыта соруутулаах хардыһын өгөрбөттөрө кимн ба-рар сөхтөрүн сеп. Субуруускай аатынан совхоз 15 эвенота коло долокушатынан субууттан быһа кэби-һини ааспыт сылтан биһирэнтүтэ сылдар. Оттон Ленин аатынан колхозка коло долокушата джан тутуу биһирэнтүтэ. Калинин аатынан колхозка былларыт 6 ко-ло долокушата үлэлэбэтэ. Быйыл биһри да кыһан тулуорбатылар. Бу саҥа нымма эһинэ суох сы-һаннаһынны көрдөрөр. Үсүһүнэн, атырдыах-балабан ыйдара ардахтаах буолалларын эрдэттэн учуоттаныах-ха. Ол иһин субууттан тутта кэбиди иһин өсө өрдүк ирдэһинэххэ. Ону таһынан туустаан, аргылаан кэби-һингэ билиһинтээн тэрийнэххэ наада.

Төрдүһүнэн, үлэ хаачыстыбатыгар оһуобай, кырабы хонтуруолу олохтоохха. Калинин аатынан колхоз Ди-ринһинэ биһирэнтүтэ, Ленин аатынан колхоз Ман-даһаһааһа улаастатар, о.д.а. сирдэргэ оту сирийэн охсубат түбэлтэлэр бааллар. «Коло кинирэһин, нас-сына ыларыван» орустарар быраабыланы булгучу-

лаахтык мизетэ айы олохтоохха, ирдэһин. Манна ор-дук народнай хонтуруол мизетэлэрдэри оһуоттар-улаһыттылыбат саһааһа ылаахтаахтар.

Быйыл сыгытылын-ынахтын 26 тыһынча обще-твеннай сүөһүтү кыстатан сыл таһаарыаһын Ол үр-дүнэн чааһынай бас билиһгэ баар сүөһүттэргэ от атыһылаһаахха, онон 41 тыһынча тонна от отто-хтоохтаах. Калинин аатынан иһинэһэр элбэх оту оройуон оттолоосто. Онон бу сорук быйыл да тулар кылаахха, ол үлэни салгы тэрийинтээн тутулуктаах.

Бу сорук толорууга оройуон бары обществонно-кытара, түмкэрэ булгучулаах. Эргини, эми, нулду-ра, бытовое комбинат тэрийтэлэрэ оттуур эвенотары тийэр, көмөлөһөр форманы булуноохтаахтар, чуолкы былааннаах булуноохтаахтар. Үлэни оперативнайдык тэ-рийингэ, отчуотунаһы бэрэдэктээһингэ өрдүк теле-фоннай сибэс куһаранник үлэлэһинэ элбэх мизэби өгөрөр. Манн туоратыыга сибэс үлэһиттэргэ өсө те-гул дьаһал ылаахтаахтар. Оройуон кининнэһи бары тэрийтэлэр биһирэнтүтэ соруудах быһытылаан шэфтэ-хаһааһытабыллартар окко көмөлөһөллөрүн бу удар-най ый иһинэн өгөрүөхтээхтэр.

Онон оройуон общественной сүөһүтүн сөптөөх ы-һынгы абылгылаан хааччыйааһа бары күүһү түмүү хас биһрдии оройуон иһингэ баар хаһаайыстыба, тэ-рилта үлэһиттэриттэн, бары кырдыаҥастартан уонна ич-чаттаран ирдэһинэлэр.

ХАТЫЛЫЛАР ЫҢҢЫРЫЫЛАРЫН ӨЙӨӨН

(Дирингтэн биһиги корреспондентым С. ЗВЕРСТОВ иһин суруга)

1. Күөх сирэм ортотугар

Эрлик Эристин аатынан колхоз кининтэн, Дирингтэн, олохтоохтор отоллорун, кес-нигара барбыт кинэ Таатта үрөх таалар хонутугар тыа саҥалата олоор детдом лаабыртар тий-һин кэлэрин. Манна хантаһын дивэлэргэ олоор сайынн тах-сан олооролор, сымнааһаллар. Кинилэр иһаа салгыһа көгүл-бөсхө сылдьан, сайынгы кани-кулларын атаараллар. Күннэри реженигэ сеп үүбэһиннэрэн, ө-түөлүүллэр, күөх кырыска он-шууулар, ардыгар үрөххэ кин-ран көгүлүүллэр, тыада мобо-тойдуу тахсаллар.

Диринг детдомун иһиллээччи-лэр манна тахсан сайылымр буолтара хайы да сыллара. Оон-нуур площадка өгөртор, онон олоору саастарынан көрөн бе-лэхтөөн ооньотоллор. Тыа иһи-тэр ырааһыага беседкалар оҥо-һулуубуттар. Бу, дингэр, истиг көпөһтүн мизетэ. Манна айыл-га бэйтэ балэхтээбит сад курдук лэр мизеттигэр олоор түмөс-түһүн бөөһөдэлэри итэллэр, ки-һитэ бааһалар, саҥа ырыалары өрөтөллөр. Ардыгар көбүт ки-һилэрин не хоһоонун өйдөтүһа-лэр. Оттон ырыалар өстүөрүтэ итэллэр. Ардахха даһаны из-амматтар. Самыр түстэһинэ, өрө сарайдаахтар.

Манна иһини корпусунаан аа-һа дингэр быйыл туһууттар. Ону туһунаан детдом директо-ру Кузьмин көпсир: «Орбүт кыралара бөрү, кини алуэ ор туһууһут. Диринг детдомугар оттон үгүстэрэ 1—2 үөрэннэлэр. Ол иһин иһиллэр общес-твеннай үлэһэ тоһо састыһаллар».

Эрлик Мэл-шиф-мар Бэ-дий

Наумов, Ганя Угаров көлөнөн үүт таһаллар. Аня Местникова, Света Павлова Нэлтэр ферматы-гар үүт астымаллар. Оттон ла-аһаҥа билигин олоор олоор ханьык общественнай-туһалаах үлэһин дьарыктаһалларын өс-питатель М. Д. Аммосова нэп-сир:

—Уолаттар 140 кубометр са-һааны тыаттан корпустар атты-ларыгар тийэн киллэрдиһэр. Кыргыттар оскуола өрөмүсүгэр көмөлөһөллөр. Күһү лааһыра хаалар уонча өрө 2 гектарга олоорулуубут көртүөлүүбү хара-йаллар.

Диринг детдомун олооро са-һынгы каникулларын иһини көрдөөтүк уонна туһалаахтык атаараллар. Бу детдомга түөрт өспитатель үлэһинтэриттэн би-лингитэ М. Д. Аммосова соҥо-дун үлэһин сылдар.

2. «Атаххытын соттон киириг!»

—Атаххытын соттон киириг, —диһ тоһуһулар Диринг орто оскуолатын начальнай кылаас-тара үөрөнөр корпустарыгар тийбизинитигэр. Кырдык, ман-на туох барыта «таарыйыма, киртийи» диһ курдук. Кыраас-каланан, кылаастар сырдаабыт, көгүтөбит курдуктар.

Бу оскуола коллектива үөрөх саҥа дылыгар бөлөһүннэһэ эр-дэттэн үлэлэбэтэ. Оскуола ла-аһа Д. П. Григорьев Якутскай-тан 4000 устуука ыһыһыһаан суол баарына тизбэн таһаары-та. Оттон кыраасканы, олифаны, самаасканы, түнүк таһын о-скуола директоры Р. М. Савьян аһаһаһыһаан куоракка хаста-эһэтэ киирэн булбута. Дьэ оннук тутуу матырыйаалын хааччылаан барыһар, оскуолага үөрэтти бүтэрин кытта өрөмү-нү саҥалаабыттар.

Бу начальнай кылаастар үө-рөнөр корпустарыгар өрөмүөн үлэһэ бастаһынан саҥаламмыта. Оскуола тех-үлэһиттэргэ дьулуур-дахтык уонна көхтөөхтүк үлэ-лэбэттэргэ. Бу корпуска уонна

мастерскойга М. Лаврентьев 20 оһоту капиталнайдык өрөмүөн-нэһэ. Кузьма Дычковский таас-быһан, 80 арамаа саҥа таас-угулуһа. Мантан ыла Кузьма аны оскуола саҥа корпусун түннүтөриттэр таас быһааба. Таһаһыт араамалар тутта са-һааскаланан иһэллэр. Билигин корпуска маһхатыы бараар, мус-та, аһаһар, партаһар кырааска-ланаллар. Онон бу начальнай кылаастар үөрөнөр корпустара от ыйы 22 күнүгэр диэри үө-рэтэ сүһүнүн бөлөһ буолла.

Мантан антаһ саҥа корпусу кырааскалаһыһа киирэхтэргэ. Бу бэйтин туһугар эмис би-ринчик үлэһи В. Прокопьев саһаһааба. Кини саһалатыһан Е. Павлова, А. Тарабушина, Е. Кирсанова, М. Харисонова, Т. Филиппова, М. Павлова, С. Са-вьян, И. Максимова үлэһиннэлэр.

Оскуола саһалтата оттуу ма-һы хааччынныта саһа эрдэттэн кыһаммыта. Онон 1500 кубометр маһы саһаһыһан туруортара. Ону күһүн эрдэ таһаллар. О-скуола коллектива атырдыах ыйы 10 күнүгэр диэри үөрөнөр корпустарга кырааскалаһыһы, өрөмүөнү бүтэргэ бигэ эрэл-лэх. Ол көнниттэн интернат дингиттэр өрөмүөннэ турунох-тара.

Биһиги хаһмалыт бу дыл-бас ыйы 5 күнүһүгэ нүмэри-гэр «ХАРДАРЫ-ТАААРЫ КӨЛ-БӨРҮТҮҮЭЛЛЭР», «АНДРЕЙ ТӨРӨНҮТТЭРИН КӨМӨТҮН КҮҮТЭР» диһн төбөлөөх иһи критическэй заметка тахсыта. Соторутааҥыта редакция иһи су-руктарга эһинтэ тутта.

«Хардары-таары көлбөрүтү-һаллар» диһн төбөлөөх крити-ческэй матырыйаал от ыйы 22 күнүгэр нэһилик Советын и-полкомутар көрүлүннэ. Радио-техник Борисов Ю. Г. хаһмат сүрүһүтүгэр этилибит чачы-лары өсө даһаны толоро илигин ыйы туһан, таб. Федулов П. И. квартиратыгар атырдыах ыйы 1 күнүгэ аһаһаа эрэ радиотыа киллэрэригэр соруудаһанна.

К. ДАЛБАЕВ, Хонтобо нэһилиһин Советын председателэ.

«Андрей төрөнүттэрин көмө-түн күүтэр» диһн төбөлөөх кри-тическэй заметканы суут-сизис-тийэ органнырын иһиннэри ма-һыһы сүһүөх партиһнай тэри-тэ уосһай мунһааҥа дьүүллэ-нэ.

Сибир кизг эйгэтин сымһан Енисей өрүс Саян өргөс чыпчаа-ларыттан Муустаах оһаһага дьулуһуа устар. Карловскай ыһсалба иһи утарыта хайалара бэйэ-бэйэлэригэр ыһаа чугасаһаллар. Хас да сыллааһыта специалистар Енисей уутун манан быһыт хаайыах-таах диһн быһаарбыттар.

Үс сыл устатыгар В. И. Ленин ыраахтааһы сыһынатыгар өпө-сүлдьыбит Шушенскай селотуттан 60 км сиргэ сүһкэн улахан ту-туу—Саяннааһы-Шушенскай ГЭС тутуута—саһаламмыта. Кини ха-һан да көстүбэтэх улахан буолуога, ГЭС быһыта 240 метр үрдү-тээх. Кыһамтата—6 молуһуонтэн тахса киловатт. Саҥа гидроэлек-тростанция Владимир Ильич ыра санаата—дойдуну бүтүннүү элек-трификациялаһын олоххо кииринитигэр өсө биһр дьуһуннаах хар-дыһан буолуога.

СНИМОНКА: бу мантан тутуу үрүт өттүн толоро сылдьаллар үчүгэйдик көстөр.

3. БРЮХАНЕННО фотота.

ССТА фотохрониката.

Биһиги ЭППИЭТТИИЛЭР

Мунһаах заметкаҥа ыйылаһ-быт чачыһал толору кыраһы-таахтары бэһинтэһэ уонна ком-мунист Каженин Андрей Дми-триевич өбөтө Андрей үөрэнэ-ригэр моһотхотун көмөлөһүтүн, оскуолаһы, өбөтө үөрэнэр кы-лааһын саһаһааччыһын кытта сибэһин олохтооботобун, төрө-лүттөр мунһаахтарыгар сылды-батаһын, өбөтө хайдах үөрэнэ-һэһи интернэһиргээн көрбөтө-бүн уонна учууталга тактиһийа суох сыһаһаһаһыһын иһин ыйыа оһоһулуһа, көлөр өттү-гэр иһи этилибит иһэһэһи туоратарыгар партиһнай уосһай мунһаах кытаһаахтык моһуһа.

С. РОМАНОВ, суут-сизиссийэ органнын иһиннэри маһыһы сү-һүөх партиһнай тэрилта секретара.

Бу көзгө Саха сириг кылгас сайын күөгөйбө муну-
тан турар көмө, хабайыстыба эти, үтүт өнөрүнү,
улаатыннарыстын, государственнай сэрүктары төлө-
руутт дьыллатын быһаарар. Ким бу күннэргэ оту дө-
лөччү оттообут—сүөһүтүн эчнэ, тиг сөбө таһаарыада,
ким мөччирэп эйдарытар үтүт курулалчы ыбыт, сүө-
һүтүн үчүгөйдик уһуһут, төлөһүһүт—ол үтүт, эти
государствора туттарып быһаанын арааллаһтык куоһа-
рыада.

Ааспыт сайын бийнги колхознут сүхнү дороххой абылыгын дэлэйдик бэлэмнээбитэ. Ол түмүтэр сүхнү стөжгэ кыстаталлыбыта. Быйыл сым агарыгар былаан үүт валовой мамытар 137, хас биирдин фураж-

1. ҮРҮН ИЛГЭНИ ДЭЛЭТНИ

Колхоз 23 маңныкысы тара
с бирдин ынахтан 2003 к.
ту ылар иһин хамсаанын
ойуонга бастагынан сарлаа-
лар. Уорба иччат-хомоом-
ай фермата бу дыалара үрдө-
ллибит эбэһэстелиһе иһы-
н, оройуон үрдүнн көрүтүгү-
күөдүһүтө.

Бийиги манньыксыттарыт
ла агардаах үзэлэрэ ити кир-
ини ылар кыах телору баарын
өдөрөр. 800-түү кг-тан ордук
ту биридин ынахтарыттан 37
иньыксыт ылаа. Барыта 13
иньыксыт ууна Сири-Холлюос
рматы бири тыһымычча кг-тан
лаардылар. Биридин фуражнай
ахтарыттан Саха АССР Верхов-
й Советын депутата Кузьмина
Т. 1241, Пестерева А. П. 1150, кг
гү ыатылар. Оттон ферма кол-
тивтарынын ылар буоллааха,
ри-Холлюос 1043, Мара 974,
уһума сайымыта 880 кг үүтү
ылар.

Кыстык-Кугда иччат-комсомольской фермата сайыныгы түртүгү үүтү өлгөнүк ырга орон бары маньныксыттарын ырытып бинги бары ферматыт өлбөүттөр. Ол курдук уфума сайылыгы ити камга с бирдин мяхтан 1200, Батлыма 1117, Сери-Холлосос 100 кг үүтү ырга үрдетилип эбелзатадистибалээтөр.

Бу соруугу толорууга биллэр
рахаттары сорох биригээдэлэр-
үүт ыама тажынары түбүүтэ
дэттэ. Холбура, ааспыт сылы
та таһнастааха, бэс ийиҥар
идиэ ынахтан үүтү ыаһык
иттэ биригээдэтэ 27. Хадаар-
Мадьахы-32 кг-нан намытат-
тар. Үүт сыта намыһаһыттан
кыр биригээдэтэ 6400. Ха-
р-6920, Хайахыт-4840 солк.
соруу сүктүлөр.

Ити итэвэстэри туоратар ииттэ бэры биригээдэлэр, өтүмүт ходоһалары киллэрэн тууһанык сүөһүлэри мааны мээчитин санга маршруттан олохтуохтара, күһүнүн сөнүх сирдэринэн отордообуну таһахтара Хадаар уонна Хадаар биригээдэлэрэ эбии аһык бөлөмнөһүнү күһүлүлэр улар туорэх бундуу тартаһы сагалаттылар. Ити холоотуу атыттар эмээ батыһар быһаахтар. Ону таһынан дала, боростуой үүт уонна туус аһыктыгы бөлөмнөһүнүгэ итик туһаналлыахтара.

СҮӨҺҮНҮ НӨРҮҮ-ИСТИИ

манын бийнхэ барооку
эдийг ома тахмыгтар бас
көрөөчүүдэр Александрэ Пе-
на, Ирина Захарова, Анна Ци-
лина (Хондо), Егор Михайлов
лаар), Николай Саввин (Ча-
уахан олооохтер, Били-
Акулина Борякина, Констан-
Григорьев, Роман Саркисаев,

Матрена Васильева, Анастасия Романова, Петр Софронов 50—80
нөмрөн ылап, кийини астында-
рар туруктаах, барыларын тын-
наах иштэн туруорадыр.

Бүл эрээрийн голдохонд янзтай уу-
на сэлэгтэй сууруу хөнгөнхөн олүү-
гүтгэн 50010 салхуубайдалах но-
чоот тарьста. Того итгэннгий
Туух-ханийн ичин, нийрэй
түмнээх буоларын ичин кин
ийтэн ийгэр сэлдэмахтаары-
тан сайдынта үчүгэй буоларын
тулугар кыһанын сир ахсын
баар буолбатах. Хадаар, Мэддэх-
си, Хоптобо биригээдэлэригэр ит-
ни таба өйдүүлэр, тэрүүр ынах-
тары күөх отунан, эбин аһмы-
гынан, тэрүүр усүлүбуйннан то-
дору хааччийлалар. Отгон Чакыр
гонна Хабахсыт биригээдэлэрин
салайааччыларга күөх отторун ка-
та хайаайметыбаларга яһан ба-
ран, тэрүүр ынахтарын үрэх сир-
хардаг отунан аһаппытара. Дьэ
ол иһин колхоз үрдүнэн нийрэй
олүүтүн үстөн иккитэ бу бири-
гээдэлэргэ таһаарылыһна.

Аны нийрэй көрөөччүлэр кэрүүнү-истиини бары кичэйр буолбатахтар. Холбур, эдэр үлэһит Ира Ефремова туһут 41 ныйрайдара сорох күн биһирд-накита эрэ кыра-кыратык аһааннар, содохтор аһаабанкалар, билгиллэри ныйрайдар үбүс, төрдүс сорт куннаахтар. Кинилэртөн биһир ныйрай оло. Күөх өттөөх (Хайах-сы) уонна Дьонкуудай (Чакыр) фермаларыгар ныйрайдар эмнэмэтөх турукаахтар.

Бийлал от үүнүүтэ аасныг
смылларга тийнбэт. Сүеһү аһылы-
га көмчн буюубун сэн. Оюн
кыстыкка иккис сортаи итэвһэ
сүөх куннаах ньирөйдэри килдэ-
ри ньирөй кэрөөччүлэр сөрүк-
тарынан буюуохтаах. Онуоха ве-
теринарий үлэинитэр уонна зоо-
техниктар көмөлөрө аһойиллэр.
Ньирөйдэри алтааһын, тканевий
препараттары туттуу, араас на-
рымылартан сэрэтэр обработканы
ыһытын көмүгэр оһойуллара наа-
да. Мөлтөх турутуоах ньирөйдэ-
ри туспа учуокка ылан эмтиэх-
кэ уонна кэрүөххэ-истэжхэ.

Болхос үрдүнэн 464 ынахха
784 ньирэй кэнгүл эмвэрингэ сы-
зырыллан турар. Бу сага, ас-
х сыравы ылар нымдаа Афа-
насий Кеенофонтов 45 ынахха
90 ньирэйи, Роман Попов 30
ынахха 50 ньирэйи, Аня Рома-
нова 29 ынахха 59 ньирэйи,
Асильи Тарабукин 29 ынахха
40 ньирэйи ылан, ситүһүндээх-
күг улааһы сылдылар.

3. СУБАН СҮӨНҮНҮ ҮӨТҮҮ

Колхоз государствавора 445 то-
а ити туттарыахтаах. Билигин
ино алаан 1844 субан суоһу
дһылһан биэс энеполарга көрүү-
-истингэ тураллар. Ити аата
ас биирдин суоһу 260—270
-тан итэрбэс суох тыыннаах
бааһыннаһарын ситиһиэхтээх-
т.

Хонгоо бирингэдэтин бостуук-

C. СЕРГЕЕВ.

**Эрилик Эристиин аатынан колхоз бырабы-
лыаннатын председателин солбуйзаччы**

най янахтан үүтү илмыга 115, государствода үүтү атылаабыннга 154 бырыһыан толорулуунна. Ааспыт сылы кытары тэҥнөөн көрдүккө, быһыл 464 ынах илбирдин эмвэрингэ ыттылыбытын үрдүткөн, үүт ба-
ловой ымаа 365 центнеринэн эбиллэнэ. Оттон сураж-
най ынах үүтү бээрингэ ортотуунан 38 кг үрдэтилли-
нэ. Онон государствода үүтү атылаабыннга 471 цент-
неринэн улааттылардыбыт. Быһыл быйларымыннга-
тааҥар 270 төбөнөн элбэх ынах сүөһү, ол иһингэр 155
ынаар ынах эбиллэнэ. Оттон сылга уонсай ахсаана

тара Петров П. И., Прокопьев В. Л. бипр сүлгү сууккада 800 грамм, сезон устата 96 кг улаа-тарын хааччыян туруп, госу-дарствода атылалар сүлгү 90 бирибннанан ортону үрдүнэн уо-буулаарынан туттарарга социа-листический бөлөнөтдестибэ ылымматтара уонна оройуон ба-ры босууктарыгар ытырыы та-һаарбыттара, Кинилэр ити тыл-ларыи толорор ийин 10 —15 хо-но-хоно маршруттарыи уларытал-лар. Мөччөтинин далай уулаах сирдэринин ытылалар, Кинилэр түпкүт сүлгүлэре бэри ветеринарнай обработаны бардылар.

4. СҮӨНҮ ИИТИТИН ТУТУУЛАРА

Аасинт былалаахха Чакыргы 200, Хадарга 100 сүөһү киһирэр хотонноро тутуулубуттара. Быһыл Мадьбахсигэ уонна Хонтородо 200-түү сүөһү киһирэр хотонноро, оттон Балыттымаага алта квартиралаах, Мадьбахсигэ түөртүтү квартиралаах сүөһүттэр дорор икки уонсай дымалары туһаа киһирэхтэра, Боһомо урнна Балыттыма саймыллыктарыгар 100-түү сүөһү киһирэр саҥа тигиниктэра бүттүлэр. Саймыллыктар уонна кыстыктар тутууларын түһсэрыы, саҥардым салымы ыһтыллар.

Бу үзвэд биир бодог итагас-
питийнэн сүлхү нитинтэн үлээн
механизациялааһыны ышпаныт
буолар. Ошон бийыл Мэдээхси
хотонутар механизацийны килла-
ринна бүтэрэр соруктаһыт.
Оштон нэлэи Ыстаах ферматын
хотонун механизациялааһын

128 70601011 20030724

Колхоз оройуон хаһаайыстыбаларын икки ардыларыгар үөһө Амма оройуонун Ленин аатынан колхозун ыстоты социалистическайды кутталымы Кыһыл знамаларын ылары ситисте. Биргээдэлэр икки ардыларыгар кутталымын биигит. Хаһаардагы биргээдэбит оройуон үрдүнүн бастаага. Оттон Хонторо биргээдэга үбүс миастага табыста. Сүүһү интинитигар сый аһардаах кыһымыларбыт итинниктэр.

Бийиги сүөсүхтөрбүт алексеевскийдар ыгырымына-
рын илгитинни бийирээбиттэрэ. Ону өбөөнүр, сүөбүнү
элбэтэр, эти долоттор нини айымнылаахтык үлээшил-
лэр.

«ЛОХХ» КИТАРЭР БЫЛАДНИНАХИЛЫТ

СНИМОНТАРГА: үзгэ—ССК
районун секретара Г. М. Савви
нов колхоз Маратаабы ыччат
номсольской ферматын старша
йыгар М. Н. Старестинада бочу
тунай грамотаны туттарар. Алла
ра—бир бастыг ычнынсын
В. С. Анеподистов.

П. СЕДАЛИЩЕВ фотопара.

СИРИ-ХОЛЛОҖОСКО КӨРСҮҮҮ

Таата үрэх халдвгааныг оёгой турар Си-
и-Холдос сайныг азылх хонуставрыг сн-
тэн-хотон симонн, сндрэйдн кнркэйд. Оре-
йуон бастн халдвгааныг сүсүнүтнр—
маннныксытнр, бостуутнр, ннрэй корооччүлэр
уонн сүсүнү нннтнн спнцнлнстнр манн
көрүстүлэр.

Сэлэнгэ аймын хуучин сайдын үргэлжлэгчид агаарчлаар, үгээс бийнхэнтэйгээр буулдбут шийнхэнтэйгээр күнээрхэгэр Эрхлэг Эрхлэгийн аагынхан холхо, сүсгүхүтээрхэгэр мэдлэйн Калинин аагынхан уонин Карл Маркс аагынхан холхогчтар делегацидлан кэлбүтээр.

Сүүлү литинингэр пятаетка төрдүс сымын агарын түмүктөрүн туунам дакылааты кылхо, бырабыланынзыатын председателин солбуяачча Сергеев С. Н. огордо. Байлалары үлзээрнгер ситишмызны бир идалаахтарнгер пыррай ко рооччу Григорьев К. А., Холтодо биригээдатын старшай биригээдиуро Корякин Н. Н. уо.д.а. кин сээтилэр.

Сүөлүнү иттиги күүнүзү биригүүсүстөрүмүз —
ныраайы көңүлү амьраан иттигиз, уотуулар сүө-
лүнү көрүүсү-иттигиз, үтүмдүү үрдүгүсү өрө-
йүүсүмүзү промиссүсүмүзү уураауу кыла-
бызай зоотехнига Породин И. И., племенной

үзгөсө зоотехник Лебедева Е. А., ветучасток начальниги Ксенофонтов Ю. П. семинарлары кыгылалар. Үзүтү элбөтөөччилер, эти дөмөтөөччилер бөлөлөрүн сакааларын өткөтүп, үзгөлөрүн онытын кыгта хардарыга билистелер.

Үөрүү-хөгүү орлоготур уйгу-бийагы алаачы-
ларга, бастын сүсүхүттэргэ ССКП райкомун бө-
рөгү, райсовет исполкомун уонна тыа хаһаа-
ныстыбатын үлэһитэрин идалзах соёбун райко-
мун Бодуотунай грамоталарын ССКП райкомун
секретара Саввинов Г. М. туттаргаата. Набараа-
далаһымттар ортолоругар бастуу Тарасов Н. А.,
илирай көрөөчү Борякина А. С., маньныксыт
Анемодистов В. С. ө.д.а. бааллар.

Эришк Эрстийн ахуйн хөлсө сүсчүүтгэ-
рз уонна специалистара сага үрдүүлэлбит эб-
һээтэйиэтэйбэ ыланчылар.

Сүсүхүттөр быраайланыштарыгар Майданхон бэригэдэтигэр тутууну ыттар «Мааринчаан» итэргэт утс-уран самодетельноһа бэртээхэй көндөрү көрдөрдө. Спортивной курактэһин хатыһылаахтык барда. Ити курдук көпөтөн, былаарсан уонна сииннаныа, сака күөс-уох ылынан, сүсүхүттөр үдэ үөнүгэр өссө күүрэн туруна тарбастылар.

П. СЕДАЛИЩЕВ.

Сыл бастааы агартынааы со-
ботуонка: былаана оройуон үрдү-
нүн 127 бырыһыан туолла. Ол
ийигар Ч.рагы селыота (пред-
седатели советуонара солбу-
йааччы Лобанов А. Г.)—143,7,
Хадаар селыота (председатели
советуонкара солбуйааччы Тара-
сов П. П.)—141,3 бырыһыан
толортоон, үчүгэй түмүктөрү си-
тисилэр.

Ол эрээри иккис кыбартааага
былаан система үрдүнүн 42,4 эр

Тэрээһини тосту тупсарыахха

бырыһыан туолла, онон ааспыт
сыл туһаныаах кэмнээбэр 6156
солкуобайынан арыых суума-
лаах советуонкалына. Улэни ор-
дук былааннарын баара-суога
8,6 бырыһыан толорбут Кытаа-
лах (председатель Кожуров Н.А.)
уонна 11,6 бырыһыан толорбут
Алма (председатель Яковлев М.П.)
сельсөлара атахтаатылар.

Сельсөлөр салалталара кылы-
сыл, сүөһү тириитиэ, куэ, сүө-
һү түүтү былына, үүтү, куу-
русса сымнаатын советуонка-
лааһыга жипэтинэа суох сы-
быллыахтар. Ол курдук бы-
лаан былыһыанна 26 тыһыанча
устуума куурусса сымнаага сово-
туонкалынахтарын онкугар баа-
ра-суога 8 эра тыһыанча сово-
туонкалына. Ол ааспыт сыт ту-
һаныаах кэмнээбэр 9 тыһыан-
чанаа арылах. Магыаха ордук
куһараанык Бахем, Хадаар уон-
на Кытааах сельсөлара үлэлэ-
тэлэр.

Куурусса сымнаатын атылла-
һына албоһор инниттэн кинини
атылалар сыананы 18 харчыга,
оттон атыллылар сыананы 20
харчыга диэри үрдөтөр сорук ту-
рар. Ону таһынан «Холбос» бы-
рабыллыаһыаһын муус устар 3 кү-

күннэри уураар
сымылтыа туттар
бикорь, атах таһы-
трикотажнай тааастар курдук де-
фициттэй табаардары атыллылар
бэрээдэк олохтоһуохтаах. Онуоха
ханнык табаардары атыллылары
сельсөлөр салалталара быһаа-
рылахтаахтар.

Үүмүт үһүс кыбартааа сорту-
даһтары толоруу баһи сельсө-
лар советуонкалааһына тэрийи-
га үлэлэрин төрдүттэн тулсарары
арыйар. Онуоха үһүлүчү болгон-
то өрөрүт уонна сир астарын
хомуйуу туһунан «Холбос» быра-
быллыаһыаһын муус устар 3
уонна 9 күннэринэаа итиннэ
райсоюз бырабыллыаһыаһын от-
ыйын 16 күнүгэри уураахтарын
оллохто кылларын туһайыллыах-
таах.

М. СОФРОНОВ,

райсоюз бырабыллыаһыаһын
председателин советуонкага
солбуйааччы.

Бурбон—сага, режим—эргэ

Испания 76 састыах диктато-
ра генерал Франко бу күннэри
кортестар аһаллаах муһыахт-
рыгар (парламентга) государств-
балыаһын поһун утумнаах-
нан принц Хуан Карлос Бурбо-
аныларга этии киллэрда. Бу эт-
ин бигэрсэниит парламент б-
һаарыһынан Франко олбүт
кэтинтти Испанияга монар-
хескай режим чөлүгөр түһөр-
лөөр уонна принц королун
биллэриллээр.

Бу хардыа, саарбага суу-
аан дойду общественноһын
равын ортотугар бэйэтин хор-
тамнита хайыа-сах быдангы
быт Франко режимин хайдах эл-
гынаа сагардан бэйэригэ дыулу-
һууну кытары сибээстээх. Гене-
рал Франко баһылыктааһына Ис-
паниа демократическай күүста-
рын харса-хабыра суох дааны-
һыаа, норуот мааскалара бы-
раба суох булууларын уонна
эстидэрин-бистыларын кыта-
ры хатыллыктанан кэллэ. Дойду-
га мааскабай үлэтэ суох буолуу
тохтообот. Үгүс испанецтар дей-
дулары хаалларар аһахтары
аккраттир атын дойдугарга тэс-
килиригэ күһэллэлэр. Олорор
кыах бир пем ырааттар-ырааан
иһэр. Ол курдук 10 сыл устата—
1957 сылтан 1967 сылга диэри
олох илгэтин булууну сыаната
100 бырыһыан, оттон ааспыт
сылга асаа 4 бырыһыан көрүгэ
үрдэстэ.

Рейтер агентствэ бэлэтинир-
нан, «билигин дойдуга умна-
һыталаһыаһыа олоһор 1936—39
сс. Испанияга буолбут граждан-
скай сэрии кэтингэр баһырыбат
элбэх таһыланча республиканец-
тар олохтору тупсарар туһугар
хамсааһын үүннү иһэр». Онуоха
билигин Испанияга итиннэ 30
тыһыанчааа тиһэр киһи баар
диэи этиллэр. Кинилэр пенсия-
лары, пособиелары ылбаттар, тү-
бөспүччэ эрэ үлэни аһаатары
иһитинэр кыахтаахтар.

Франко утумнаахчытыа ана-
һыта, легальнаа суох бала-
һыаһыааа сымдар Испания Со-
циалистическай рабочай партия-
та бэлэстэн эһиттэн курдук,
бу—норуту сирэйдээх кордо-
рот кортестарынан өбөмүү то-
лоос маневр.

Франко бэйэтин эһиттин олох-
тоон быһаарытыгар принц Бур-
бон «Испанияга хас да үлэлэр-
гэ ыраахтаарылаабыт династия
төрүүдэ буолар» диэтэ. Кини ре-
жим принциптеригэр уонна ин-
ституттарыгар бэйэтин билиһин-
тин, биллэн тузар, даһаастаата.

Бу үтэ тыллаах этии государ-
ство солбулуутунан Испанияга
диктаторскай режим ударыйбы-
тыгар саарбадалааһыны хааллар-
бат.

Е. БАШМАЧНИКОВ,
СССР.

Редакторы солбуйааччы
А. Г. ТУРАНТАЕВ.

Сир астарын, отону уонна тэллэйи хомуйууга республикатаабы конкурс усулуобуйата

Сир астарын, отону уонна тэллэйи хомуйууга оһуолалар, оһо
дыһалэр, аһаллаах үрөх заведениелара, комсомольскай уонна пи-
онерскай тэрилтэлэр, ону сэргэ бирдмилээн дьоннор, үөрэнээччи-
лэр мытталлар. Конкурс кыайылаахтарыгар мөннүк биризмий-
лэр олехтоһоллор:

коллективнаа хомуйууга бирдинитэ 150 солк. суумалаах 2
бастааы, бирдинитэ 100 солк. суумалаах 5 иккис, бирдинитэ 80
солк. суумалаах 10 үһүс биризмийлэр;

бирдинилээн бастаабыттарга бирдинилэрэ 30 солк. суумалаах 17
бастааы, бирдинилэрэ 20 солк. суумалаах 20 иккис, бирдинилэрэ
10 солк. суумалаах 30 үһүс биризмийлэр.

Коллективтарга бастааы биризмийэ сибизһэй тэллэйи 2 тоннаны,
уулаах отону 2 тоннаны, иккис биризмийэ сибизһэй тэллэйи 1,5
тоннаны, уулаах отону 1 тоннаны, үһүс биризмийэ сибизһэй тэл-
лэйи 1 тоннаны, уулаах отону 3 центнери хомуйан туттарбыт-
тарга бэриллэр. Бирдинилээн хомуйааччылар 80 кг-тан итэбһэ
суох уулаах отону, 60 кг-тан итэбһэ суох тэллэйи хомуйан тут-
тардаһтарына бастаабыттарынан аарыллаллар.

Райпотребсоюз бырабыллыаһыаһыа уонна ЫБСЛКС райкомун бю-
рота 1969 сыл алтынньы 10 күнүгэр диэри конкурс түмүгүн кө-
рөн баран, кыайылаахтары «Холбос» бырабыллыаһыаһыагар уонна
ЫБСЛКС уобаластаабы комитетын нөрүүтүгэр түһэрэллэр. Сир ас-
тарын хомуйууга конкурс усулуобуйатын толорон бастаабыттарга
«Холбос» бырабыллыаһыага уонна ЫБСЛКС уобаластаабы комите-
та харчынан биризмийлэри аһыыллар.

СИР АСТАРЫН, ОТОНУ, ТЭЛЛЭЙИ ХОМУЙУОБУН!

Райпотребсоюз бырабыллыаһыа уонна ЫБСЛКС райкомун бю-
рота холбоһуктаах муһыах-
тарыгар сир астарын, отону уон-
на тэллэйи хомуйуу туһунан
боллуруоһу көрдүлэр. Сир ас-
тарын хомуйууга республикага
биллэриллэбит конкурска кыт-
тыы туһунан М. Е. Софронов да-
кылааттаата. Муһыах сир ас-
тарын, отону уонна тэллэйи хо-
муйууга республикатаабы кон-
курска активнаадык кыттарга

уураах ыһына. Комсомольскай,
кпонерскай тэрилтэлэр сала-
һааччыларга сир аһы хомуйуу-
ну быһаччы тэрийлэх, салаһыах
тустаахтар. Райпотребсоюз уонна
сельсөлөр бырабыллыаһыаһыа
сир аһын хомуйар бирдинилээн
дьоннору уонна коллективтары
кытта дуоһаар оһоһтоһоллор.
транспордан көмөлөһөллөр. Хо-
муллубут сир астарын комитэр
тутан иһнэхтээхтэр.

ҮЛЭЛИИР ПЕНСИОНЕРДАРГА ПЕНСИЯНЫ ТӨЛӨӨҮН САГА БЭРЭЭДЭГЭ

Ханна бас бэринэригэтин туту-
луга суох, нэһилиһинэа олоһун-
даһарын халччылар предприя-
тиеларга уонна тэрилтэлэргэ сыл-
дыан, нэһилиһинэа сакааһы
ылааччы (таһаһи суйтарарга
ылааччы, о.д.а.), сакааһы ылар
сэргэ оһоо атын үлэни толорот-
то (сакааһы ылааччы-кассир, са-
кааһы ылааччы-конфедционер
о.д.а.) таастарынан пенсионер
буолбут дьонно; гражданир са-
каастарын быһыһыаһын кинилэр
дыһаларытэр үлэлиир нээнкэһит-
тэргэ уонна дыа хомуйааччылар-
га; балыһыаһыа, поликаника-
ларга, иһбэллэһиттэр уонна кырды-
аастар олорор дыһаларытэр, ону
тэҥэ клиникаларга, оһоһонор
дыһалэргэ, диспансердарга уонна

Улэлиир иһингэ улаханньык аадыһар сирдэргэ пенсио-
нердар үлэлииргэ материалый интэрэһтээх буолууларын
күүһүрдэр сыаатан, кырдыаастарынан пенсионер буолбут
сорох дьонно, кинилэр ылар хаммаастарыттан тутулуга
суох, аһаммат пенсия толору төлөнөр.

абулаторияларга үлэлиир сес-
траларга, санитарияларга уонна
нээнкэһиттэргэ; совхозтарга
уонна тыа хаһаайыстыбатын аһы
даһаны государственнай пред-
прияттиеларыгар, ону тэҥэ потре-
бительскай кооперация тыа ха-
һаайыстыбатынай предприяттиела-
рыгар нэддыһтин рабочайыһыа
үлэлиир дьонно; сайыһын-кэмгэ
үс ый устатыгар пионер лагерь-
дарыгар бистах үлэлиитинэа
ыһылаааччыларга; нэһилиһинэа
уонна тэрилтэлэргэ аһаан мө-
һахтыыр уонна өрөмүөннүүртү-
тар үлэни быһаччы ыһтар, бэйэ-
тэ туспа балансаалаах тутуу, мө-
һахтыыр уонна өрөмүөннүүртү-
тар үлэни быһаччы ыһтар тэ-
рилтэлэр рабочайдарыгар, маас-

тардарыгар уонна прорабта-
рыгар («Якутстрой» трест ТМУ-
га уонна киннэхэ бас бэринэлэ-
ригэтин тутулуга суох үлэлиир
атын даһаны ТМУ-га, ону тэҥэ
коммунальнай, олох-дыаһах пред-
прияттиеларын тутар-өрөмүөннүүр
хонтураларга); тигин, истаах та-
һастары, атах таһаһын тигэр уон-
на абырахтыыр, трикотаж вяль-
най-бооддьох, суол-жис уонна га-
лантерей оһоһуктарын оһорон та-
һаарар уонна абырахтыыр пред-
прияттиелар рабочайдарыгар уон-
на маастардарыгар.

Ити оройуоннаааы (жуораттаа-
ды) олох-дыаһах комбинаттарыгар
үлэлиир рабочайдарга уонна
маастардарга эмнэ сыйлаһыаах;
эт-үүт промышленноһын, халба-
һыа макарон-кондитер фабрика-
тын, киһилэ заводун, киһилэ бө-
кэриэһин, балык заводун уонна
аһылык промышленноһын аһын
даһаны предприяттиеларын рабо-
чайдарыгар уонна маастардары-
гар кырдыаастарынан ылар пен-
сиялара ылар хаммаастарын кө-
мөһиттэн тутулуга суох толору

төлөнөр; сибээс почтаһоннара-
гар, оператордарыгар, почта та-
һаастарын уонна бөһөтти сорти-
ровкалааччыларга, телеграфистар-
га, сибээс монтердарыгар уонна
«Союзпечать» кносердарыгар;
ССРС Госбанни уонна сберега-
тельнай кассалар отделениеларын,
агентстволарын уонна жуораттаа-
ды (операционнай) управление-
лары (отделларын) кассирдары-
гар, контролердарыгар уонна ин-
ниэттир бухгалтердарыгар; на-
борщиһыаһын, печатниһыаһын, пере-
лэтиһиһыаһын, брошюроһиһыаһын
уонна наладчиһыаһын үлэлиир ти-
пография үлэһиттэригар эһити-
профилактика тэрилталарын мэд-
һай уонна орто медицинскэй үлэ-
һиттэригар, ССРС Кыһыл Кыр-
һыи уонна Кыһыл Полумескаһын
обществоларын союзтарын тэри-
таларын патрионаһыа медицин-
скэй сестраларыгар, нэһилиһинэа
харчы-мал лотереятын тара-
тааччыларга; нэһилиһинэа Бүтүн
Союзтаааы бирэһиниһар бэлэм-
ниһи уонна ыһтыы үлэлэригар
кыттыһыа ылар дьоннорго пен-
сия кэмэйэ толору төлөнөр (сыл-
га 6 ый устатыгар).

Кырдыаастарынан пенсионер
буолбут дьонно пенсияны төлө-
һүн ити сага бэрээдэгэ прави-
тельство жураһыаһын олохтоһо.

Н. КОРЯКИН,

Саха АССР Социальной
харалтаба министерство-
тын отделын сэбиэдиссэйэ.

Бу күннэргэ - Москвага худо-
жественнай гимнастикага ССРС
Кубогун иһин күрэхтэһиннэлэр
буолан бүттүлэр.
СПИМОНКА: Астрахань 17
састаах спортсменнэа Алла
Засухина. Кини ССРС Кубогун
ылар дьоллоһо.
В. БУДАН фотота.
ССТА фотохрониката.